

Zajištění majetku v trestním řízení

Při posuzování přiměřenosti délky zajištění majetku v rámci trestního řízení je nutné zvážit zejména příčiny trvajících zajištění (zda je dáno např. složitostí věci, anebo neodůvodněnými průtahy orgánů činných v trestním řízení), jakož i to, jaký vliv má průběh trestního řízení na sílu argumentů, kterými je potřeba zajištění podepírána (zda se jeho důvodnost jeví být potvrzována dosavadním vývojem, či nikoliv), a jak intenzivní zásah pro dotčeného zajištění individuálně představuje.

U zajištění nemovitosti již samotný zákaz zcizení či zatížení představuje zásah do vlastnického práva majitele. Při hodnocení intenzity tohoto zásahu je ovšem relevantní, že zajištěná nemovitost může být pro běžné účely nadále využívána.

Přiměřeným může být i zajištění majetku trvajícím déle, než jaká by byla maximálně přípustná doba vazby podle § 72a trestního řádu.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 2351/24 ze dne 21.1.2025)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky M. P., zastoupené Mgr. J.Š., advokátem, sídlem P., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 6. 2024, č. j. 5 To 29/2024-44840, za účasti Vrchního soudu v Olomouci, jako účastníka řízení, a Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě, a České republiky - Ministerstva financí, jako vedlejších účastníků řízení, tak, že ústavní stížnost se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a napadené rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí s tvrzením, že jím bylo porušeno její ústavně zaručené základní právo podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky (dále jen "Ústava"), čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 1, čl. 11 odst. 1 a 4 a čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Klíčovou otázkou ve věci je, na základě jakých kritérií je nutno posoudit přiměřenost dlouholetého zajištění majetku v trestním řízení.

3. Ústavní soud ze své úřední činnosti zjistil následující skutečnosti. J. P., manžel stěžovatelky, byl usnesením policejního orgánu Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen "policejní orgán"), č. j. OKFK-1068-1238/TC-2012-252503 ze dne 31. 8. 2015, obviněn ze spáchání zločinu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea první, odst. 3 písm. d) trestního zákoníku v souběhu se zvláště závažným zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku, které měl spáchat ve spolupachatelství dle § 23 trestního zákoníku. Usnesením Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě (dále jen "vrchní státní zastupitelství") sp. zn. 4 VZV 4/2015 ze dne 15. 11. 2016 byly podle § 47 odst. 1, odst. 2 trestního řádu k uspokojení nároku vedlejší účastnice na náhradu škody způsobené trestným činem zajištěny nemovitosti ve vlastnictví stěžovatelky a jejího manžela.

4. Dne 28. 5. 2020 podalo vrchní státní zastupitelství na J. P. obžalobu pro spáchání zvláště závažného zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku v souběhu se zločinem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea první, odst. 4 písm. a) trestního zákoníku. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci (dále jen "krajský soud") č. j. 81 T 8/2020-44101 ze dne 28. 4. 2023 byl J. P. obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že se staly skutky, pro něž je stíhán. Tento rozsudek s ohledem na odvolání vrchního státního zastupitelství nenabyl právní moci.

5. Usnesením krajského soudu č. j. 81 T 8/2020-44652 ze dne 25. 1. 2024 bylo k návrhu J. P. zajištění nemovitostí zrušeno. Soud přihlédl mimo jiné k délce zajištění a k tomu, že J. P. byl nepravomocně zproštěn obžaloby. Ke stížnosti vrchního státního zastupitelství a vedlejší účastnice Vrchní soud v Olomouci (dále jen "vrchní soud") ústavní stížností napadeným usnesením prvostupňové rozhodnutí zrušil a nově rozhodl tak, že návrh J. P. zamítl. Podle vrchního soudu je zrušení zajištění předčasné, neboť zprošťující rozsudek nenabyl právní moci. Délka zajištění je podle vrchního soudu odůvodněna rozsahem a složitostí projednávané věci, která vyplývá z počtu projednávaných skutků, množství obžalovaných osob i závažnosti trestné činnosti, pro niž je trestní řízení vedeno (spisový materiál dosahuje téměř 45 000 listů, nepočítaje početné přílohy). Ve věci přitom nedochází k průtahům a byl již vydán první meritorní rozsudek.

II. Argumentace stěžovatelky

6. Stěžovatelka se nejprve vyjadřuje ke své aktivní legitimaci, když uvádí, že ve věci sice nepostupovala aktivně, a nebyla tudíž formálně vedena jako účastnice řízení, postupovat aktivně však ani nemusela, neboť napadené usnesení bylo vydáno na základě iniciativy vedlejších účastníků. Uvádí, že z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že skutečnost, že někdo nebyl účastníkem řízení, ve kterém bylo pravomocně rozhodnuto o jeho právech, nemá za následek nemožnost dovolat se práva soudní cestou včetně ústavní stížnosti.

7. Stěžovatelka namítá, že v době vydání napadeného usnesení přesahovala doba zajištění nemovitostí sedm a půl roku, aniž se vrchní soud řádně zabýval nezbytností dalšího trvání zajištění. Zajištěny jsou přitom nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí, přičemž každý včetně např. sousedů se tak náhledem do katastru může dozvědět o poznámce, že nemovitosti jsou zajištěny orgány činnými v trestním řízení. To má negativní vliv na stěžovatelčinu čest a dobré jméno, stěžovatelka přitom nemá s trestním řízením žádnou spojitost. Všechna tato omezení musí snášet z důvodu údajného nároku státu na náhradu škody, přestože to byl stát, který o zajištění rozhodl.

8. Odůvodnění napadeného usnesení se omezuje na dva odstavce, které oproti dřívějším rozhodnutím, jimiž byl zamítnut návrh na zrušení zajištění, nepřináší nic nového kromě informace, že byl vydán zprošťující rozsudek, což ale hovoří ve prospěch stěžovatelky (a jejího manžela), a napadené rozhodnutí je tak vnitřně rozporné. Vrchní soud se nezabýval tím, jak intenzivní zásah zajištění majetku představuje, co je příčinou tvrzené složitosti věci ani tím, jaký vliv zprošťující rozsudek na zajištění má.

9. Stěžovatelka též namítá, že postupem vrchního soudu byla vyloučena z možnosti podat řádný opravný prostředek, čímž došlo k porušení zásady dvojinstančnosti trestního řízení založené čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva").

10. K délce zajištění stěžovatelka dodává, že trvá již takřka osm let, přestože manžel stěžovatelky byl již před téměř rokem a půl zproštěn obžaloby mimo jiné se závěrem, že údajné zapojení J. P. do trestné činnosti bylo minimální. V souladu s judikaturou Ústavního soudu by přitom zajištění nemělo obvykle překračovat zákonnou limitaci maximální délky omezení osobní svobody vazbou. Ačkoli je ale maximální doba vazby v této věci tříletá, zajištění trvá takřka osm let a řízení nebude v nejbližší době

skončeno.

11. Stěžovatelka nesouhlasí s argumentací vrchního soudu poukazující na složitost a obsáhlost věci. Za ty jsou podle stěžovatelky zodpovědné orgány činné v trestním řízení, z jejichž rozhodnutí bylo do jednoho řízení spojeno velké množství skutků proti různým obžalovaným. Na to J. P., kterého se týká jen jeden ze skutků, neměl vliv. Zároveň má stěžovatelka za to, že průtahy ve věci vznikly, neboť po skončení vyšetřování trvalo státnímu zástupci přes rok, než podal obžalobu.

12. Podle stěžovatelky je napadené rozhodnutí založeno na hypotetické možnosti, že odvolací soud zruší zprošťující rozsudek, navíc za situace, kdy se odvolání vrchního státního zastupitelství v podstatě ani netýká J. P. Byla-li by taková argumentace akceptována, vedlo by to k paradoxní situaci, že do doby pravomocného skončení trestního řízení by nikdy nebylo možné zajištění zrušit. To je však v rozporu s judikaturou Ústavního soudu, podle níž je potřeba při mnohaletém zajištění zkoumat i vliv vývoje trestního stíhání na důvodnost dalšího trvání zajištění.

III. Vyjádření účastníka řízení, vedlejších účastníků řízení a replika stěžovatelky

13. Ústavní soud vyzval účastníka řízení a vedlejší účastníky řízení, aby se vyjádřili k ústavní stížnosti.

14. Vrchní soud uvedl, že se k ústavní stížnosti vyjadřovat nebude, neboť v související věci pod sp. zn. I. ÚS 2350/24 bude vyhlášen nález.

15. Vedlejší účastnice ve svém vyjádření odkázala na zamítavý nález v související věci pod sp. zn. I. ÚS 2350/24 se závěrem, že nevidí důvod, proč by se nyní měl Ústavní soud argumentačně odchylovat, a tudíž navrhla zamítnutí ústavní stížnosti jako nedůvodné.

16. Vrchní státní zastupitelství ve svém vyjádření taktéž odkázalo na zamítavý nález v související věci pod sp. zn. I. ÚS 2350/24. K intenzitě zajištění tento vedlejší účastník uvedl, že u nemovitého majetku, který je zajištěn v trestním řízení, spočívá omezení vlastníka především v nemožnosti majetek převést na jiného či ho zatížit, nijak však není omezeno faktické užívání nemovitosti a požívání případných plodů z nich. Jde-li o přiměřenost, vrchní soud vzal z časového hlediska v úvahu skutkovou a právní složitost projednávané věci, závažnost trestné činnosti, rozsah shromážděného spisového materiálu, vzal v úvahu i skutečnost, že již došlo k vyhlášení prvostupňového nepravomocného rozsudku a poukázal na celkovou složitost posuzovaného jednání, což jsou kritéria vytyčená i judikaturou Ústavního soudu. Z tohoto hlediska tedy vedlejší účastník považuje zajištění za přiměřené. Je sice zároveň pravdou, že zajištění majetku by obvykle nemělo překračovat zákonné limity stanovené pro maximální délku omezení osobní svobody, v mimořádných případech víceletého zajištění majetku je nutno vzít v úvahu příčiny k tomu vedoucí, eventuální průtahy v trestním řízení a průběh trestního procesu. Posuzovaná trestní věc je však svým rozsahem výjimečná. Vedlejší účastník tak uzavírá, že doposud nebyly zjištěny žádné průtahy na straně orgánů činných v trestním řízení ani nebyl detekován žádný postup na straně obhajoby, který by bylo možno označit za obstrukční. Vedlejší účastník takto navrhl, aby ústavní stížnost byla odmítnuta.

17. Ústavní soud vyzval stěžovatelku k případné replice. Stěžovatelka se neztotožňuje se závěry uvedenými v zaslaných vyjádřeních. Zejména nesouhlasí s odkazem na zamítavý nález vydaný ve věci jejího manžela pod sp. zn. I. ÚS 2350/24, který by měl podle závěrů účastníků řízení automaticky předznamenat neúspěch stěžovatelčiny ústavní stížnosti.

18. Stěžovatelka uvádí, že proti ní není vedeno žádné trestní stíhání, a proto považuje za nepřiměřené, pokud má být omezena na svých právech k nemovitému majetku zajištěním údajné škody, kterou však nezpůsobila, a to již po dobu osmi let. Uzavření manželství neznamena, že druhý z

manželů je povinen bez dalšího snášet veškerá poškození majetku bez jakékoliv vazby na jednání tohoto manžela. Ačkoliv si je stěžovatelka vědoma, že český právní řád umožňuje v určitých případech postihnout majetek ve společném jmění manželů, nelze odhlédnout od charakteru pohledávky, pro kterou bylo zajištění v této věci zřízeno. Jedná se totiž o náhradu údajné škody, která měla vzniknout domnělým výlučným jednáním manžela stěžovatelky. Na základě uvedeného stěžovatelka dospívá k závěru, že Ústavní soud v posuzované věci není vázán zamítavým nálezem vydaným ve věci pod sp. zn. I. ÚS 2350/24, a to právě s ohledem na zmíněná specifika.

19. Stěžovatelka dále podotýká, že trestní stíhání proti jejímu manželovi trvá již nepřiměřeně dlouhou dobu. Odvolací soud nadto ještě ani nenařídil veřejné zasedání k projednání podaného odvolání ve věci manžela stěžovatelky. Nicméně ani rozhodnutí odvolacího soudu, kterým může být pouze rozhodnutí podle § 259 odst. 5 písm. a) trestního řádu, tj. vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení, nebude znamenat konečné rozhodnutí ve věci. V konečném důsledku tedy doba zajištění přesáhne deset let. Stěžovatelka zdůrazňuje, že ona sama ani její manžel nijak nezapříčinili délku řízení, neboť tato je dána skutečností, že obviněno je ve věci 26 osob ze 13 rozsáhlých skutků, kdy manžela stěžovatelky se týká pouze marginální část obžaloby. Tyto procesní okolnosti, v jejichž důsledku je řízení nepřiměřeně dlouhé, nemohou jít k tíži stěžovatelky. Samotný rozsah rozsudku, kterým nikdo z obžalovaných nebyl shledán vinným, taktéž nemůže zakládat složitost věci. Stěžovatelka připomíná, že její manžel byl zproštěn obžaloby v celém rozsahu a v souladu se zásadou presumpce nevinny je tento zprošťující rozsudek jasným a nezpochybnitelným signálem pro zrušení dalšího trvání zajištění.

20. Stěžovatelka taktéž nesouhlasí s tvrzením účastníků, že žádný reálný a citelný zásah do jejich práv trvajícím zajištěním nenastal. Vytýká se jí, že nenamítla žádný konkrétní úkon, který by provést chtěla, ale v důsledku zajištění jej provést nemůže. Stěžovatelka k tomuto uvádí, že v důsledku zajištění ani žádný úkon plánovat nelze. Přesto k tomu dodává, že její zletilé děti nemohou ani využít zajištěný nemovitý majetek ke zřízení zajištění ve prospěch úvěrové instituce, která by financovala jejich bytové potřeby. To ostatně platí také pro stěžovatelku, která je sice vlastníkem nemovitého majetku, ale využít jej k podpoře své výdělečné činnosti či investování právě kvůli předmětnému zajištění jednoduše nemůže. Dále podotýká, že zajištění zakládá zásah do jejího dobrého jména, cti a pověsti a práva na ochranu soukromí, kdy zásah lze spatřovat i v obecnosti informací uvedených v katastru nemovitostí, z nichž není zřejmé, proti komu je trestní řízení vedeno. Stěžovatelka uzavírá, že považuje předložená vyjádření za nedůvodná.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

21. Ústavní soud se nejprve zabýval procesními předpoklady řízení, a to zejména aktivní legitimací stěžovatelky, která se neúčastnila řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí.

22. K podání ústavní stížnosti je stěžovatelka oprávněna, přestože nebyla účastnicí předchozího řízení, neboť s ní nedůvodně nebylo zacházeno jako s tzv. zúčastněnou osobou. Skutečnost, že někdo nebyl účastníkem řízení, ve kterém bylo rozhodnuto o jeho právech, nemá za následek nemožnost dovolat se práva soudní cestou včetně ústavní stížnosti [nález sp. zn. Pl. ÚS 30/95 ze dne 10. 1. 1996 (N 3/5 SbNU 17), dále též např. nález sp. zn. III. ÚS 3533/18 ze dne 11. 6. 2019, nález sp. zn. II. ÚS 676/24 ze dne 11. 7. 2024 či usnesení sp. zn. I. ÚS 1913/23 ze dne 31. 8. 2023]. Stěžovatelka se touto ústavní stížností domáhá pouze zrušení napadeného usnesení, nikoliv přiznání statusu tzv. zúčastněné osoby.

23. Ústavní soud tedy shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena advokátem v souladu s § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu. Její ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatelka nemá možnost využít jiných procesních prostředků k ochraně

svých práv.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

24. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Není soudem nadřízeným obecným soudům, nevykonává nad nimi dohled. Jeho úkolem v řízení o ústavní stížnosti fyzické či právnické osoby je toliko ochrana ústavnosti [čl. 83, čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy]. Ústavní soud není povolán k přezkumu použití běžného zákona a může tak činit jen tehdy, shledá-li současně porušení základního práva nebo svobody stěžovatele.

25. Ústavní stížnost není důvodná.

26. Důvodnost ústavní stížnosti závisí především na posouzení, zda pokračující zajištění nemovitostí nenarušuje rovnováhu mezi obecným zájmem, resp. právy poškozené vedlejší účastnice, a právy stěžovatelky. Zajištění nemovitostí má oporu v § 47 odst. 1 trestního řádu, podle něhož lze nárok až do pravděpodobné výše škody nebo nemajetkové újmy nebo až do pravděpodobného rozsahu bezdůvodného obohacení zajistit na majetku obviněného. Zajištění nároku poškozeného je pak ústavně konformním nástrojem orgánů činných v trestním řízení [viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 435/04 ze dne 14. 9. 2004 (U 46/34 SbNU 441)], sledujícím Ústavním soudem opakovaně aprobovaný cíl eliminovat škodu způsobenou trestnou činností [viz např. nálezy sp. zn. II. ÚS 3362/14 ze dne 20. 10. 2015 (N 187/79 SbNU 121); srov. i bod 58 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Borzhonov proti Rusku č. 18274/04 ze dne 22. 1. 2009].

27. Přiměřenost zajištění nároku poškozeného musí být zachována existující rovnováhou mezi pravděpodobnou výší škody a hodnotou zajištěného majetku, kdy tento požadavek je vyjádřen přímo v zákoně (srov. i nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 818/20 ze dne 21. 7. 2020). V ústavní stížnosti přitom není namítáno, že by tento požadavek splněn nebyl (viz k tomu i usnesení sp. zn. I. ÚS 889/17, kterým Ústavní soud odmítl jako zjevně neopodstatněnou ústavní stížnost stěžovatele a jeho manželky proti původnímu rozhodnutí o zajištění).

28. Přiměřenost je ovšem nutné posuzovat také v širších, zejména časových souvislostech. Představuje-li totiž zajištění věci již samo o sobě zásah do vlastnického práva, pak čím déle zajištění trvá, tím je zásah intenzivnější a tím silnější musejí být i důvody jeho trvání. S přibývajícím dobou zajištění se tato jeho dočasnost stále více relativizuje, a proto je třeba na věc pohlédnout s větší přísností (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3662/14 ze dne 20. 10. 2015). Zde je nutné zvážit všechny relevantní okolnosti věci, zejména příčiny trvajících zajištění, průběh trestního řízení (zda je délka dána složitostí věci, anebo naopak neodůvodněnými průtahy orgánů činných v trestním řízení) a dále to, jaký vliv má jeho průběh na sílu argumentů, kterými je potřeba zajištění podepírána (zda se jeho důvodnost jeví být potvrzována dosavadním vývojem, či nikoliv) a jak intenzivní zásah dané zajištění pro dotčeného individuálně představuje [viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2713/18 ze dne 9. 11. 2020 (N 206/103 SbNU 68)].

29. Ústavní soud upřesňuje, že u zajištění věci nejsou oproti např. vazbě striktně stanoveny maximální doby a přiměřenost jeho délky se bude vždy odvíjet od konkrétních okolností věci. Podle nálezu sp. zn. I. ÚS 2485/13 ze dne 2. 12. 2013 (N 206/71 SbNU 429) je v případě zajištění v zásadě možné přiměřenost délky omezení vlastnického práva srovnávat se lhůtami, které zákon stanoví pro omezení osobní svobody. K zásahu do vlastnického práva však bude docházet typicky při výrazném překročení této lhůty, přičemž jako příklad Ústavní soud zmínil nálezy sp. zn. II. ÚS 642/07 ze dne 30. 1. 2008 (N 25/48 SbNU 291) a sp. zn. III. ÚS 1396/07 ze dne 19. 3. 2009 (N 62/52 SbNU 609). V těchto nálezech Ústavní soud konstatoval jako nepřiměřenou délku zajištění finančních prostředků šest let s tím, že ani po více než šestileté době nebylo skončeno přípravné řízení a nebylo ani není zřejmé, kdy skončeno bude, když věc byla vrácena policejnímu orgánu.

30. V souladu s tím Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. ÚS 3662/14 konstatoval, že ani mnohaleté zajištění (necelých 9 let) není automaticky bez dalšího nepřijatelné, a nálezem sp. zn. I. ÚS 1181/21 ze dne 30. 8. 2021 (N 151/107 SbNU 266) aproboval jako ústavně konformní zajištění nemovitosti trvající více než sedm let, ačkoli nebylo skončeno ani přípravné řízení.

31. Otázka přiměřenosti z časového hlediska tedy nemůže být hodnocena izolovaně bez návaznosti na konkrétní okolnosti každého případu a z rozhodovací činnosti Ústavního soudu nevyplývají žádné konkrétní lhůty, do kterých by muselo dojít k vydání meritorního rozhodnutí nebo od nichž je třeba vždy posuzovat délku zajištění jako nepřiměřenou. Těmito lhůtami nejsou ani lhůty stanovené trestním řádem pro omezení osobní svobody, protože tyto lhůty mohou sloužit toliko jako odrazový můstek pro další úvahy zohledňující konkrétní okolnosti daného případu. Navíc nelze pominout ani podstatný rozdíl mezi omezením dispozičního práva k majetkovým hodnotám a omezením osobní svobody, kdy toto omezení je svou povahou daleko intenzivnější a právě vzhledem k tomu jsou v trestním řádu stanoveny nepřekročitelné lhůty jeho trvání (viz usnesení sp. zn. I. ÚS 2475/20 ze dne 3. 11. 2020).

32. V nyní posuzované věci byly v době rozhodování vrchního soudu nemovitosti zajištěny více než sedm let. Doba trvání zajištění je však způsobena objektivními okolnostmi, a to mimořádnou skutkovou i právní složitostí trestní věci s velkým počtem obžalovaných, kteří se měli dopustit zvláště závažných zločinů a způsobit velmi vysokou škodu. Samotná obžaloba čítá takřka 250 stran a rozsudek prvního stupně přesahuje 900 stran. Za této situace se dosavadní délka řízení nejeví jako extrémní, a to tím spíše, že ve věci byl již vydán rozsudek soudu prvního stupně. Ústavní soud si je vědom, že tento nepravomocný rozsudek je zprošťující, což hovoří ve stěžovatelčin prospěch. Zároveň však (a proto nelze v napadeném usnesení vrchního soudu shledávat žádný vnitřní rozpor) tento rozsudek nasvědčuje tomu, že trestní řízení před soudem řádně probíhá a nedochází v něm k nedůvodným průtahům.

33. Stěžovatelka namítá, že její manžel mohl být souzen samostatně. K tomu se však již vyjádřil krajský soud v usnesení č. j. 81 T 8/2020-40208 ze dne 24. 6. 2021, v němž vysvětlil, že podle § 20 trestního řádu proti všem obviněným, jejichž trestné činy spolu souvisí, o všech útocích pokračujícího nebo hromadného trestného činu a o všech částech trvajících trestného činu se koná společné řízení, pokud tomu nebrání důležité důvody. Stěžovatelka nepředkládá argumentaci, z níž by vyplývalo, proč konkrétně nebyly podmínky § 20 trestního řádu v této věci splněny.

34. Stěžovatelka argumentuje vydáním dosud nepravomocného zprošťujícího rozsudku. Existence nepravomocného zprošťujícího rozsudku je při posuzování, zda trvající zajištění neporušuje stěžovatelčina práva, relevantní. Nejde však o skutečnost samu o sobě rozhodující, což ale netvrdí stěžovatelka a netvrdil to ani krajský soud v rozhodnutí, které vrchní soud napadeným usnesením zrušil. Má-li se při déletrvajícím zajištění zkoumat, zda se důvodnost zajištění jeví být potvrzována dosavadním vývojem trestního řízení, pak nepravomocné zproštění potřebu zajištění nemovitostí přirozeně nepotvrzuje. Naopak jím vzrostla šance, že zajištění není potřebné. Podané odvolání proti zprošťujícímu rozsudku je však taktéž relevantní. Možnost zrušení prvostupňového rozsudku je sice skutečně v tento moment hypotetická (rozhodnutí odvolacího soudu nelze předjímat), absence právní moci v důsledku podání odvolání je ovšem realitou, a to bez ohledu na to, zda stěžovatelka považuje odvolání státního zástupce za dostatečně odůvodněné, či nikoliv.

35. Stěžovatelce lze dát zapravdu, že omezujícím zásahem je již samotná existence zajištění bez dalšího, neboť jí znemožňuje s vlastním majetkem plně disponovat. Zajištěny jsou nemovitosti, což se reálně projevuje zejména v nemožnosti je zcizit či zatížit. V jejich užívání však stěžovatelka není omezena (podobně viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2475/19 ze dne 17. 3. 2020, sp. zn.

II. ÚS 949/19 ze dne 12. 11. 2019 či sp. zn. IV. ÚS 247/06 ze dne 6. 6. 2006).

36. Dle ústavní stížnosti hlavní negativní projev zajištění spočívá v tom, že informace o něm je uvedena v katastru nemovitostí, což má mít vliv na stěžovatelčinu čest a dobré jméno. Podle Ústavního soudu je nicméně vnímaný zásah do cti důsledkem samotného trestního řízení (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2551/13 ze dne 29. 4. 2014), které ovšem ve fázi před soudy je zásadně i musí být veřejné tak, aby se občané mohli projednávání před soudem zúčastnit a jednání sledovat (§ 2 odst. 10 trestního řádu, čl. 96 odst. 2 Ústavy). Rušení zajištění s argumentem, že v jeho důsledku se teoreticky může veřejnost o trestním řízení dozvědět, by šlo do značné míry proti těmto zásadám. Platí navíc, že při běžném náhledu do katastru nemovitostí je k dispozici pouze obecná a z hlediska pověsti vlastníka neutrální informace o zajištění. Informace o probíhajícím trestním řízení, které se vlastníka dotýká, tak není běžně přístupná veřejnosti, čímž se minimalizuje případný dopad na stěžovatelčinu čest a dobré jméno.

37. Při celkovém uvážení všeho právě uvedeného Ústavní soud dospěl k závěru, že zmiňovaná rovnováha mezi požadavkem obecného zájmu společnosti, který je zásahem sledován, a požadavkem ochrany základních práv jednotlivce napadeným usnesením narušena nebyla. Je pravda, že zajištění trvá již několik let, což je ale u věcí takto rozsáhlých, komplikovaných a závažných akceptovatelné. Smyslem zajištění je eliminovat a nahradit škodu poškozeným, přičemž při hledání spravedlivé rovnováhy nemůže ochrana toho, proti komu má zajištění nároku poškozeného směřovat, dosáhnout takové intenzity, aby prakticky již předem případně znemožnila dosažení některého z účelů trestního řízení.

38. Ústavní soud si je vědom, že v případě zrušení prvostupňového rozsudku odvolacím soudem může řízení trvat ještě delší dobu. Úkolem Ústavního soudu v řízení o této ústavní stížnosti je posoudit ústavní konformitu napadeného usnesení a zprostředkovat i přiměřenost doby, po kterou zajištění dosud trvalo. Nyní vyslovený závěr o tom, že v době vydání napadeného rozhodnutí nebyla doba zajištění nepřiměřená, platí pro toto řízení a nepředjímá hodnocení dalšího vývoje řízení.

39. Jakkoliv je více než sedmileté zajištění stěžovatelčina majetku zásahem do jejího vlastnického práva, Ústavní soud neshledal, že již došlo k jeho porušení, neboť délka zajištění má vysvětlení v rozsáhlosti a složitosti trestní věci. K tomu se přidávají další již zmíněné skutečnosti, tedy zejména nižší míra, v jaké zajištění stěžovatelku fakticky omezuje, či rozsahem škody významný zájem poškozené, který by byl zrušením zajištění ohrožen.

40. K vytýkaným procesním nedostatkům napadeného rozhodnutí Ústavní soud uvádí, že ačkoli si lze představit, že by mohlo být odůvodněno podrobněji, je z něj patrné, že vrchní soud při posuzování důvodnosti trvání zajištění přiznal (v souladu s tímto nálezem Ústavního soudu i jeho dřívější judikaturou) zásadní význam složitosti věci a řádně odůvodnil, v čem tuto složitost spatřuje. Důvod ke kasaci napadeného rozhodnutí tedy v tvrzených nedostatcích odůvodnění Ústavní soud neshledal. To platí rovněž o námitce, že vrchní soud při zrušení prvostupňového usnesení o návrhu J. P. nově rozhodl, neboť takový postup má oporu v zákoně a argument čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě není případný, jelikož ten se týká rozhodování o vině a trestu. Lze dodat, že v odstavci 2 se výslovně zakotvuje výjimka pro případy, kdy byl obžalovaný uznán vinným nadřízeným soudem na základě odvolání proti zprošťujícímu rozsudku.

41. Ústavní soud neposoudil jako důvodný ani stěžovatelčin argument, že závěry zamítavého nálezu pod sp. zn. I. ÚS 2350/24 nelze aplikovat na její ústavní stížnost, neboť stěžovatelka sama trestně stíhána není a škodu nezpůsobila. Ústavní soud k tomuto podotýká, že zajištění majetku v trestním řízení podléhají majetkové (i nemajetkové) hodnoty bez ohledu na skutečnost, zda vlastník těchto hodnot je trestně stíhán či nikoliv. Účelem těchto postupů zakotvených v trestním řádu je zejména odčerpání výnosy z trestné činnosti či mimo jiné reparovat vzniklou škodu, což tvoří nedílnou součást

účelu trestního řízení. Skutečnost, že stěžovatelka se nikterak nepodílela na trestné činnosti, resp. na vzniku škody, nehraje z hlediska relevance zajištění majetku v jejím vlastnictví roli.

42. Ústavní soud dále dodává, že stěžovatelka je sice zúčastněnou osobou, která se nikterak nepodílela na trestné činnosti obviněných, nicméně v posuzované věci není zajištěn žádný její (další) výlučný majetek, nýbrž je zajišťován majetek obviněného manžela stěžovatelky, který se nachází ve společném jmění manželů se stěžovatelkou. Jde zde tedy o jinou situaci než např. ve věci pod sp. zn. III. ÚS 3647/14, v níž stěžovatelka uváděla, že v případě zajištěných věcí šlo o její výlučné finanční prostředky. Lze tedy uzavřít, že jde-li o výlučný majetek zúčastněné osoby, který je v rámci trestního řízení zajištěn, potom trvá-li použití majetkového zajišťovacího institutu delší než obvyklou dobu, musí se s touto skutečností obecné soudy náležitě vypořádat v odůvodnění svého rozhodnutí, a to o to intenzivněji v případě, kdy se navrácení zajištěných finančních prostředků domáhá osoba, která v rámci daného trestního řízení nefiguruje jako osoba obviněná. V posuzované věci jsou však kritéria posouzení přiměřenosti zajištění majetku ve společném jmění manželů stejná jako v případě obviněného manžela stěžovatelky.

43. Ústavní soud tedy z výše uvedených důvodů ústavní stížnost podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítl.

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)